

AZ IGE TÜKRÉBEN.

Négy példázat a magvetésről.

(Vezérfonal négy elmélkedéshez.)

1. *A magvető.* Máté 13:3—23.

Ezt a példázatot először úgy kell nézni, hogy az *én szívem* a talaj, melybe az Isten Igéjének magja vettetik. Ha így nézem, meg kell vizsgálnom magamat abból a szempontból, hogy milyen talaj az én szívem? Mikor mások számára hintem az Ige magvát, az első kérdés az, vajjon én magam befogadom-e azt! Ha magam be nem fogadom, a munkám ha nem is eredménytelen, de saját magamra mond ítéletet. De a másik, ahogy ezt a példázatot tekinteni kell: hogy én egy vagyok azok közül, *akik által* Isten munkálkodik az Ő szántóföldjén! Eszköz vagyok, mely által Ő szórja evangéliumának magvát. Én tölem azt kívánja, hogy világosan lássam, hogy az az Ige, melyet hirdetek, nem az enyém, Istené, reám csak az van bízva, hogy a munkát végezzem. Tudnom kell, hogy nem egy féle talaj, nem egy féle szív van a világon. Semmi emberi erővel azokat egyformává teremteni nem tudom. De Isten nem is ezt kívánja tőlem, csak azt, hogy híven és odaadóan végezzem a reám bízottakat. Nincs jogom azt mondani az elutasító szívnek: nem pazarolom rád az Igét, nincs jogom különbséget tenni a lelkek között.

Imádságra vezérlő gondolatok: Uram, cselekedd, hogy az Ige, melyet te velem vettetsz, először az én szívemben verjen gyökeret. Te a saját ajkamról ítélsz meg engem. Tégy igaz szolgálóddá, hogy Igéd nekem ne elítéltetést, hanem kegyelmet és fölmentést hozzon.

2. *Az én részem a munkában.* Márk 4:26—30.

Világos felelet ez arra a kérdésre: mit teszek én, mi az én részem az Isten országa munkájában! Isten Igéje világosan felel: semmi részem annak növekedésében nincsen. A földműves teljesen tehetetlen a maggal szemben, mikor az már a földben van. Nem kényszerítheti esirázásra, nem húzhatja ki

leveleit, nem erőszakolhatja rá, hogy teremjen. Egyet tehet: miután elvégezte azt, ami ebben az Ő része volt: a mag elvétesét, vár nyugodtan, hogy Isten, aki a növekedést adja, tegye vele, amit akar. Sok egyéni ambíciót, tiokban táplált hiúságot, nyíltan kifejezett nagyratörést tesz tönkre ez az Ige, mikor bebizonyítja, hogy reám csak kötelességem hűséges elvégzése vár. De felold sok bánattól, elkésérítő aggodalmaskodástól is, mellyel munkánkat nézzük, mikor arra figyelmeztet, hogy nincs befolyásunk a munka sorsára és jövődjére. Meg kell tanulnom alázatos odaadással figyelni Isten akaratát a munkában s arra szorítani magam, hogy híven engedelmeskedjem Neki, reá bízva a továbbiakat.

Imádságra vezérlő gondolatok: Köszönöm Istenem, hogy megalázol, mikor azt vagyok hajlandó hinni, hogy számítok valamit a Te országod jövőjében, megmutatod, hogy engem csak eszköznek fogadtál s ebben kell hűségessénnem. Köszönöm, hogy csalódásaim és csüggedéseim óráit megvilágítod az igével, s tartod szentséges kezében mindennek jövőjét. Tégy engem engedelmessé és alázatossá minden munkámban.

3. A mustármag. Máté 13:31—32.

A mustármag példázata arról nyugtat meg és biztosít engem, hogy akármilyen kicsinynek és jelentéktelennek is látják mások, sokszor a hivatalosak is, az Isten országa ügyét, még inkább azok, akik körültem vannak: gyülekezetem tagjai, mégis ez az ügy diadalmaskodni fog. Sokan megvetették és sokan vetik meg ma is ezt az ügyet jelentéktelensége miatt. Elébe helyeznek emberi érdekeket, ki akarják játszani egyéni célok elérésére, elhomályosítják világi kérdések mellett, s sokszor kénytelenségből, sokszor jószántunkból mi magunk is csatlakozunk hozzájuk. De az, hogy Isten országá nő, szemmel látható és letagadhatatlan valóság. Túl fogja nőni hiú emberi világunkat, túl fog nőni saját magunkat is, s míg kétségbeesetten védjük az összeomlani kész falakat, az élet új utakat és új megvalósulást keres és talál magának: nélkülünk, sőt ellenünk.

Imádságra vezető gondolatok: Ne engedd Úram, hogy kishitűség és felszínesség vegyen erőt rajtam a Te országod nagy ügyével szemben. Vigasztalj engem a te akaratoddal, hogy emberi ész és erő felett Te diadalmaskodsz és mentesíted lelkemet a világi és emberi céloktól hogy a Te örökkévaló evangéliumod felé fordulhassak.

4. *A konkoly.* Máté 13:24—30.

A földművesnek ez a legnagyobb ellensége. Bent van a vetés között, s fogja el a tápláló anyagot a vetéstől. Sok nevelő és lelkipásztor kérdése: miért van, mi történjék vele? Isten a gyülekezetben levő gonosszal szemben ez ígében a következőkre int: 1. Emberi szemnek nincs joga ítéletet mondani, különösen végleges ítéletet a lelkek fölött. Hogy ki az, aki Isten Igéje elől teljesen elzárkózik, s ki az, akire nézve Isten csak még nem látta eljötnök az időt, hogy felélessze azt a lelket, ember nem tudhatja. 2. A gyülekezetben levő bűnnel határozottan fel kell venni a küzdelmet s világosan kell látni, hogy ott baj van. Nem szabad engednünk, hogy a bűn félrevezesse és rászedje az embereket. 3. De a bűnössel szemben szeretettel, alázatosan kell bánni. Együtt kell nőnie a búzának és konkolynak az aratásig. 4. Miért vagyok felelős? Azért, hogy az általam elvetett mag tiszta és igazi legyen. Ha az ellenség konkolyt szór közé, azért a felelősséget nem én hordozom. Isten látja, figyelemmel kíséri a maga szántóföldjét. Jaj nekem, ha hamis és tisztátalan volt, amit hirdettem.

Imádságra vezető gondolatok: Te látod Uram, az ő ellen-ség munkáját e földön, s látod, hogy milyen szívvel akarlak szolgálni Téged. Kérlek, tisztítsd meg ajkaimat, hogy ne szólhassak mást, mint amit Te adsz azokra, s Igédet elegyítetlenül hirdessem. De adj türelmet és alázatosságot, hogy azokhoz, akik még nem fogadtak el Téged, szeretettel közeledjem s reád bízzam a lelkek feletti ítéletet.

I.

Élet és munka.

Adj már csendességet.

Adj már csendességet, Sok ideje immár,
Lelki békességet, Hogy lelkem szomjan vár,
Mennybéli Úr! Mentségére;
Bujdosó elmémet, Ne hagyd, őrizd, éleszd,
Óvd bűtől szívemet, Haragod ne gerjeszd,
Kis sok kín fűr. Vesztségére.

Nem kicsiny munkával,
Fiad halálával
Váltottál meg:
Kinek érdeméért
Most is szükségemet
Teljesítsd meg.

Irgalmad nagysága, Jóvoltod változást,
Nem vétkem rütsága Gazdagságod fogyást
Feljebb való Érezhet-é?
Irgalmad végtelen; Ki engem, szolgálodat,
De bűnöm éktelen Mint régen sokakat,
S romlást valló. Ébreszthet-é!?

Nem kell kételkednem
Sőt jót reménlenem
Igéd szerént.
Megadod kedvesen
Mit ígérsz kegyesen
Hitem szerént.

Nyisd fel hát karodnak, Repülvén áldjalak,
Szentséges markodnak Elvén, imádjalak
Aldott zárját: Vétek nélkül,
Add meg életemnek, Kit jól gyakorolván
Nyomorúlt fejemnek Haljak meg, nyugodván
Letört szárnyát. Bűnöm kívül.

B. Balassa Bálint.

GYÜLEKEZETI MUNKA.

A szocialista munkásság evangelizálása Svájcban.

(Folytatás.)

Hozzászoktunk ahhoz, hogy az Isten országát egyháztörténetünk vallásos jelenségeivel azonosítjuk. Ma azonban rendkívül örvendünk, hogy éppen a legnagyobb szellemek, egy igazán új világnak, amelyet várunk és óhajtanunk kell, az esetlegességében hinni kezdenek. Ma jobban érzik, mint bármikor a történet folyamán, hogy a régi valláserkölcsei kategóriák nem kielégítők, hogy lekoptak, pusztá frázisokká gyengültek. Olyan világ után óhajtoznak, amelyben valóban igazság van, amelyben a mammont igazán legyőzték. Más szavakkal: ismét kezdenek érdeklődést tanusítani aziránt, amit eredetileg: „Istenországa“ alatt értettek: valami egészen újat!

Napjaink szociális kérdése, a szó legátfogóbb értelmében, csak ennek az abszolutságnak, a Feltétlenség legfőbb megnyilvánulása és kifejezési formája. Igaza van a szocialista munkásnak, ha azt mondja: akinek nincs érzéke hozzá, az semmit sem ért meg a mi dolgainkból. Amit az evangelium és a szocialdemokrácia közösen bírnak, azok nem egyes követelmények, melyekben igen gyakran messze eltérnek egymástól, hanem az a nagy ellenállhatatlan erő, amellyel mindkettő egy jóllakott jelennek új napokat jelent. Hibás dolog az egyes követelmények körül kritizálni, hibás minden törekvés, mely az evangeliumból mindenféle érdekes dolgot olvas ki és szükséges tapasztat keres a mi nyomorúlt időnk számára. Az evangelium nem mindenfélét akar, hanem csak egyet: Isten országát.

Azok a nyomorúságok és fájdalmak, melyek alatt a mai társadalom van, nem jelentenének semmit? Nem jelentene az semmit, hogy milliók áldozzák fel életüket egy hatalmas eszméért? Az a szilárd meggyőződés, mely a szocialista proletáriátus soraiban a küzdelem hevében keletkezik, számunkra csak azért nem jelentene semmit, mert ők velünk szemben ellenséges magatartásuak? Vajjon nincs-e ezen névtelenek szívében is, a mulandónak minden balgatagsága mögött, elpusztíthatatlanul az örökkévalóság megalapozva? Mivel az örökkévalóságnak bélyegét hordják magukon, mivel az isteni

fénynek szikrája van bennük, meg kell halniok és szenvedniök kell, remélniök és elbukniök, küzdeniök és győzniök.

És az istenhívő? A tobzódó hatalmak reálításában, a sötétségben egy szikla áll számára: Isten neve nincs elhomályosítva egy pár semmitmondó frázisban, melyekkel egy hivatalos kegyesség mammonérdekeit kielégíti, nincs belesorvasztva egy jelszóban, ő tudja és bírja azt: Él az Isten! Ezt nem tudja elfelejteni, mióta valaki a szívébe írta: Jézus. És mit fog eselekedni? Ragaszkodni fog Istennek ezen egyelen realitásához, nem fog kétségbeesni, nem fog itélni és fenntől nézni, nem fog megállani, hanem csak előre, előre az élő Isten felé. Minden sablon, minden pártellentét, különösen pedig az egyházi szűk, fullasztó számára. Nem kell sematizmus, nem kell prokruszteszi ágy a jelenkor nagy megnyilvánulásainak. Biztosan és szabadon gondolkodik és eselekszik az, aki Istenben él, ha valaki, akkor ő az, aki mindent sub specie aeternitatis néz. Az élő Istennek bizonyosságából származik az igazi megértés a szociális kérdéssel s így a szocializmussal szembeni megértés is.

IV.

De miért fél a keresztyén egyház a szociáldemokrácia optimizmusától? Nincs Istene! Ez lehetetlen. Nem látja! Láni fogja! Isten az egyháznak élő Igéjét adta. Önigazságos kegyességgé, ceremóniákká és tanokká változtatta. Játszik vele. Nagy követeléseiivel áhitatoskodik, titokzatosan bánik örök ígéreteivel, úgy tesz, mintha az Isten országa tanaiból állna, az élet vizét nem tudja a jelen sivár mezejére kiönteni. De akkor az a különös eset áll elő, hogy mások prédikálnak arról, amit az egyháznak tennie kellene, mások végzik azt, ami az ő feladata lenne, mások hisznek abban, ami az egyház tanai mögött hiába vár a kibontakozásra. Nem a szocialisták ezek?

Ez röviden a vallásos szocializmus ismerete és a szocializmussal való viszonya alapja, nemesak Kutternél és Ragaznál, hanem követőiknek legfiatalabb köréig, Barth, Brunner és Thurneysenig. Nemesak, hogy mindnyájan Blumhardt-től befolyásolva vannak és nemesak hogy a különböző egyházi irányzatoktól jönnek, pld. Ragaz a liberalizmustól, Kutter a pietizmustól, hanem náluk mindezen pártszerű sablonok nem jelentenek már semmit, egy nagyobbak kell helyet adjanak, mert minden régi elégtelen volt. Nehéz volna közülük valamelyiket egy ismert kategóriába sorozni.

Páratlan komolysággal veszik itt Istennek az egész világra, a külsőre és a belsőre vonatkozó uralkodási igényét,

amely a külsőre és a belsőre vonatkozólag sem fékezetlen aktivizmusnak, sem pedig kényelmes kvietizmusnak nem ad helyet. De mindakettő egybe tartozik. A külsőn próbáltassék meg a belső és mutassa ki valóságát. „Tiszta bensőségesség gyanus — mondja Ragaz — a szellem csak a materiából, Isten pedig csak a világgal való küzdelemben érhető meg. Semmi sem kényelmesebb és semmi sem vezet könnyebben képmutatásba, mint a „tiszta vallás.“

Mindenesetre szükséges, hogy nyomatékkal mutassunk rá arra, hogy a belső életnek a külsőben kell gyümölcseit megnyilvánítania. Mert egy időben, amikor a profán külsőtől a bensőnek csendes szemléletébe, szentségébe húzódnak vissza és a világot önigazságának (azaz az ördögnek) átengedik, a vallásos-szocialisták jelszava, harc ezen hamishitűség ellen. Mint a kiszáradt fa csupasz galyait égnek nyújtja, mert éltető nedvei elhagyták, úgy áll még ma, sok tekintetben az egyház: mereven és mozdulatlanul, már rég meghaladott frázisok mechanizmusában megbénulva. Hiányzik belőle a benső élet. Ahol benső élet van, ott kifelé is minden virágzik. Istennek teremtményei nincsenek különböző rezeszekbe szét szórva. Egy lélek van mindenek által mindenkben. Ma még mindig csak a bensőségességet tartják egyedül kegyességnak. Nem lehetne ez, többek között, a semminek egy más kifejezése.

Ekkor jön a szociáldemokrácia és igazságosságot és igazságot követel a külsőben; jobb viszonyokat, világos lakásokat stb. Kimondja, hogy ami él és hat, annak a külsőben kell megnyilvánulnia. Gondolatok és kegyes szemléletek nem használnak semmit. Tetteket lássunk, ne csak új szíveket. Bizonyára egy nagy egyoldalúság ez, de vajjon jogában van-e az egyháznak ezt megtiltani? Vessétek magatoknak alá a világot, ki más, mint a szociáldemokrácia igyekszik a materiát minden erővel a szellem törvényeinek ismét alávetni?

V.

Tisztelt Hallgatóim! A vallásos-szociális mozgalom teológiáját adtam Önöknek. Sokat félreértették és szidták. Különösen evolucionizmust és optimizmust vétettek szemére; bár ezen ítéletek teljes tudatlanságból és abból a szomorú tényből származnak, mely szerint bizonyos kegyes körök és iskolák nem riadnak vissza attól, hogy vak buzgóságukban olyasmi felett ítélkezzenek, aminek tanulmányozására nem vettek maguknak fáradságot. Isten győzedelmében hinni és minden látszólagos ellenállás dacára e mellett kitartani, nem optimizmus, hanem hit. Azt a világot, amelyet tagadunk, lehetetlen

optimisztikusan néznünk. Éppen annyira nem deklarálták Isten országát emberi lehetőségek evolúciója végeredményének, hanem éppen itt fennállott az a tudat, hogy Isten országa csak mint Istentől jövő megváltó felelet az ő országa; de az intenzitás, amellyel a vall.-szocialisták az egész jelent megérteni igyekeznek és az isteni üzenetnek az egész világra szóló élvényességét hangsúlyozzák, minden vonatkozásban nem egy tiszti vállalatról tesz biztonyságot, hanem arról a tudatról, hogy az élő Isten munkásokat akar, hogy az emberek nélkül nem akar semmit tenni. A legújabb theol. irányzat, amelyik nota bene a vallásos szociális mozgalomból fejlődött ki: Barth, Brunner, Thurneysen, sokszor újdonságának túlerős hangsúlyozásában nem látta azokat a szálakat, amelyek azoktól hozzá átnyúlnak, theológiájuk elveit, amelyeket páratlan genialitással és erővel dolgoztak ki, de amelyek Ragaznál mégis in nuce már megvoltak. Ezért inkább ellenségesen, mint barátságosan állottak szellemi otthonukkal szemben. Barthnak Göttingába való meghívásával szünet állott be. Most ismét látható jelek egy új harcözösségre mutatnak, amelyben mindenki a maga módja szerint fogja az ügyet szolgálni.

Mindenekelőtt meg akarom jegyezni, hogy az új theológiának fiatal gárdája azt hiszi, hogy Ragazt és Kuttert egy pár frázissal el tudja intézni. Magam tapasztaltam, amikor egy fiatal pap, aki nemrég még pietista volt, most pedig barthianus, Kuttert megkritizálta evolucionizmust vetvén szemére. Ez azonban teljes félreértés. Az egész vallásos-szociális mozgalom abban az eszhatologikus mondatban foglalható össze: Új eget és új földet várunk, amelyben az igazság lakozik. Ezen szemrehányásnak alapja talán a kifejezési módban van, Kutternél talán még kevésbé, mint Ragaznál. De tisztázzuk csak azt, hogy ahhoz, hogy ezt az üzenetet, a bibliának ezen új megértését a nép legtágasabb köreibe elvihessük, szükséges az idők fogalmaihoz alkalmazkodnunk, hogy a theol. terminusokat csak ritkán használhatjuk és a dogmatikával még várhatunk. Nem mintha e két főképviseelő munkáinak nem lett volna dogmatikai megalapozása, hanem mindenekelőtt erről volt szó, hogy a népben megértést ébresszenek és hogy erre a misszióra a dogmatika lett volna-e hivatva; erre feleljen mindenki saját magának. Ragaz és Kutter tudtak várni, s ez az erejük és életük. A theol. érdeklődőknek nem adtak alkalmat arra, hogy nagy ügyüket, amelyért oly lelkesen küzdöttek, egy rendszerbe foglalják, hogy ezáltal megbénítsák. El tudom képzelni, hogy ez nekik sokszor nehezükre eshetett. De itt kezd az új theologia, ami külö-

nösen Barthnak: „Das Wort Gottes und die Theologie“ című munkájából látható. Ragaz és Kutter sohasem éltek abban a hitben, hogy ők végleges munkát végeznek, hanem tudták, hogy amit ők végeznek az csak előmunka és hogy az utódok nincsenek megkímélve a továbbmunkálkodás követelményétől, theologailag sem, amint ez ma Barth, Brunner és Thurneysennél látható, ha számukra is az ügy maga és nem az eszköz, a theologia, az utolsó és legsürgösebb ügy.

Hogy vallásos-szocialista papok közül sokan ebben a pártban vannak, az nem a mozgalomnak egy bizonyos exkluzív tendenciájából, hanem minden egyes által mérlegelhető okból származik. Soknál ez talán egy lényeges feltétele annak, hogy meghallgassák, hogy talán a lélekvadászat gyanuját távol tartsa magától. A vallásos-szocialisták sohasem álltak kritika nélkül a szocialisták sorába, de úgysem, hogy a nagy szellemi munkában részt nem vettek volna. Schweizban a vallásos-szocialista mozgalom sohasem volt annyira összekötve a szocialista párttal, mint ez Németországban az eset. A szocializmusban a mai dolgok rendje közti hatalmas mamonellenes mozgalmat látnak, mert benne, habár homályos formában is, a keresztyén alapigazságok elementáris erővel felszínre törni igyekeznek, mert a szociális kérdést és a proletáriátusnak ezzel összefüggő egyháziatlanságát, vagy istentelenségét, — ahogyan tévesen mondják — vétkeknek, a keresztyénség és az egyház, tehát a saját vétkünknek ismerik fel. Ezt most nem akarják egy pár jóakaratu beszéddel elhárítani magunktól, sem azáltal nem akarnak könnyíteni a helyzeten, hogy a szocialista jövőálmot Isten országával összetávesztik: „Abszolút Isten parancsolata és ígérete, sohasem pedig az emberi megvalósulás.“

Az osztályharcra szembeni állásfoglalás, amely újból és újból felmerül, ma még a tulajdonképpeni tragikus momentum, mivel az evangelium követelése és a szociális harcok jelleme különböznek egymástól. Emberek, akik nemcsak mély szociologiai ismeretek, hanem éber lelkiismeret felett rendelkeznek, bajosan fognak ezen krízisben egy gyakorlati feleletet, vagy esetleg megoldást találni, hanem szenvedni fognak alatta, de nem fognak rezignálni és keresni fognak és amikor a döntő pillanat jön, akkor dönteni fognak, mint emberek.

Ha az ökonomikus szocializmus teoretikusai már beszélnek az osztályharc megszüntetéséről, azaz annak önmaga általi legyőzéséről, úgy a vallásos szocializmus ebbe sohasem egyezik bele. Ha az — mint Överbeck, aki az újtestamentumnak szocializmusáról beszél — az újszövetségen van orientálva, akkor sem a hatalmat, sem a népek életében való har-

cot, sem pedig az osztályharcot nem fogja helyeselni. A cél a béke és a kibékülés. De mint az Isten igéje hirdetőinek, a való világot is meg kell látnunk és nem szabad semmit szépíteni akarnunk, mindenek előtt bátorságunk kell legyen, hogy az ócska békítő prédikációkat elutasítsuk. Mindenekelőtt meg kell értenünk, hogy mi az az osztályharc, hogyan állott elő, hogyan nyilvánul stb. Egyike a legjobb iratoknak, amely különösen ebben a kérdésben nagyszerű módon megértést tanúsít, az újkantianusi iskola megalapítójának Fr. A. Langenak a „Die Arbeiterfrage“ című könyve.

Az osztályharcteoria helyett a papóknak minden esetre nagyobbat kellene nyújtaniok. De hol van az? Ki beszélheti le ma, nyugodt lelkiismerettel, a munkást az osztályharceról és prédikálhat neki, mint hivatott, Krisztusról? Ez aztán több, mint egy akadémiai kérdés, ez elhivatási kérdés bibliai értelemben. Az osztályharcteoria csak ezáltal lesz legyőzve, hogy ha annak mai igazsága az örök igazság által lesz szorítva, azaz, hogyha Krisztus egyháza Isten erejében dolgozva harcával minden gonoszt, az osztály- és népharcot felülmulja és ha ezen erővel a maga módja szerint, azon feladatokat megoldja, amelyeket a szocializmus, pacifizmus és antimilitarizmus állítanak az emberek elé. Ha a világ látni fog valamit a keresztyéneknek ezen komoly és heves küzdelméből és szellemének hatásából valamit érezni fog, akkor az ú. n. atheista szocialisták ügödjének majd miagunkkal beszéljélj

VI.

Ez szerintem az egyetlen módozat arra, hogy az evangéliumot a szocialista munkássághoz közel vigyük. Ha a vallásos-szociális mozgalom kifele, mint pusztá papimozgalom jelentkezik, úgy ez alig kár, még akkor sem, ha nem úgy volna: mert az igehirdetés helye a szószék és megfordítva a tény mégis az, hogy legelőször meg kell szüntetni a szellemi lustaságot, mielőtt követeljük a szocialistáktól, hogy bennünket meghallgassanak.

Ha Ragaz és barátai egykor a zürichi szocialisták egyesületének termében prédikáltak — amit melleleg mondva Mac Donald angol munkások előtt is megtett — úgy az evangelizálásnak ezen módja ma már nem szükséges mert a mozgalomnak növekedő mértékben a papság köréből kerültek ki barátai, akiknek volt bátorságuk ahhoz, hogy egyházközségükben ebben az értelemben munkálkodjanak. Tény az, hogy a svájci szociáldemokráciának nagy és a radikalizmus szempontjából nem jelentéktelen része Ragaztól tanult és az ő befolyása alatt áll.

A szocialisták vallásellenes magatartásáról általában egy egészen hamis felfogás uralkodik. Tapasztalataimat abban szeretném precizozni: inkább egyházellenesek, a hivatalos keresztyénséggel szembeniek, mint vallástalanok. Ha sokan közülük a naturalizmusnak Häckel által vallásos magyarázatában az egyházi keresztyénségnek teljes értékű tökéletes pótlékát látják, úgy abban az egyház legalább éppen annyira hibás, mint a munkások racionálizmusa. A társadalmi proletár rétegében nemesak sok csendes hősiesség él, hanem ugyanúgy egy kiírthatatlan vágyakozás igaz emberiség, világozottság és igazság után. Éppen tévedéseik és a sötétség amelybe szenvedélyes lelkükkel jutottak, mutatja szívüknek nagy nyugtalanságát. Én gyakran észleltem azt a megjegyzésre méltót egyszerű munkásoknál és vezetőikkel való beszélgetésben, hogy az egyház elleni elkeseredésükben a keresztyén eschatológiát megmosolyogták, ugyanakkor pedig a szocializmus eschatologikus momentumát (mert ilyen igenis van) egész dialektikájukkal és meggyőző erejükkel vallották. Jézusról sohasem hallottam az ő körükben megvetőleg nyilatkozni, de ismét és ismét visszatért az a jelentős kijelentés: „ha Ő ma jönne, a miénk volna, mert az egyház ismét keresztre feszítené Őt!“ Hogy Sehweizban sohasem volt abban a mértékben atheista szociáldemokrácia, mint Németországban, nem kis mértékben annak a nagy erőmegfeszítésnek köszönhető, mellyel a két vezető, Kutter és Ragazt ezen évszázad elején alapvető ismereteiket kinyilatkoztatták. Nagyon félreismerték és lebecsülték különösen Ragazt, aki a különböző irányok átláz túsájában állott és áll és páratlan önzetlenséggel végzi fárasztó munkáját és Zürich munkásnegyedében növekedő hallgatóság előtt előadásokat tart.

Természetesen nemesak a keresztyén szocialisták azok, akik a munkásság ezen átalakulását előmozdították hanem nagyrészt azok a keserű tapasztalatok is, amelyeket a szocialisták a háború alatt és után szereztek. Mégis egy teljesen váratlan jel, hogy Ragazt úgyszólván elhalmozzák kéreésekkel, hogy a keresztyénség és a szocializmus közti viszonyról előadásokat tartson. Én magam személyesen vettem részt egyes népgyűléseken, melyeknek eredménye olyan megkapó volt, hogy még jelentős vezérek is készek voltak ismét meghallgani azt, ami a kápráztató pártaszavakon és a marxizmuson túl, mint egy nagy valóság mutatkozik. Ragaz teljes joggal mondhatja, hogy a szocialista munkásság vallásellenes magatartása megtörött és a marxizmus, mint vallás, fiaskót szenvedett. Emellett bizonyít az a lelkesedés, mely a szocialista párt egykori belga vezetőjének, Hendrit de Man-nak

könyvét: „Zur Psychologie des Sozialismus“ fogadta. Benne nagy éleselműséggel és a tényeknek hatalmas anyagával azt bizonyítja, hogy a keresztyénség a szocializmus alapja és innen kell megújíttatnia. Ezen nagyszabású könyv, melynek tanulmányozását, elutazásom előtt, sajnos nem tudtam befejezni, élő bizonyítéka annak, hogy a szocializmusban nagyobb hatalmak és értékek vannak, mint amilyeneket mi rendszerint gondolunk.

Másképp nem is lehetséges, minthogy a vallásos-szociális mozgalom erős előtörésének úgy a szociáldemokráciában, mint a belátó polgárság körében egy ellenmozgalom lébet fel. Egyfelől úgylátszik, hogy az atheisták ismét nagy buzgalommal de látható eredmény nélkül misszionálnak. Nagyobb fontosságú az az irigy sandaság, mellyel bizonyos egyházi és politikai körök az egész vallásos-szociális mozgalmat lekicsinyelni és diszkreditálni akarják. Nem annyira a katolikus pártszervezeti tendenciák, mint inkább a protestántizmuson belüli klérikális irányok azok, melyek itt-ott megakarják törni a szociális pártszervezetek erejét és mindenekelőtt az atheizmusra való utalással értik a módját annak, hogy miként nyerjék meg annak némely kegyes párthívét. Eltekintve attól, hogy nem a vitézségnek a jele ez, ha a személyes keresztyénségért való gondban nem tudjuk azt a kemény küzdelmekben megóvni. Ilyen módon a munkásmozgalom egész könnyűszerrel szétforgácsolódik és az evangélium számára csak egy kicsiny szöglet marad. Nyilvánvalóvá lett, hogy ezen evangéliumi testületeknek, ott, ahol valamit el akartak érni, ugyanazokat a módszereket kellett alkalmazniok, mint a szocialista testületeknek. Theologiailag érdekes lehet számunkra, hogy egy vezető, aki azelőtt pap volt, az antropozofiába került, egy jele annak, hogy ha itt kicsinyeskedünk, az a veszély fenyeget, hogy egy szektába szorítottunk, aminthogy különvált szekáskodók ilyenekben egyesültek. Nem kicsiny dolog volt az, amikor E. Thurneysen, aki óva intett attól, hogy a munkásmozgalmat a keresztyénség ürügye alatt szétforgácsolják egy nagy gyűlésen a hüledező lelkészeknek azt a kérdést tette fel: „Miért nem szervezkednek evangéliumi bankigazgatók, vagy gyárosok.“ A kérdés nagyon is jogosult és ameddig nem tudunk rá válaszolni, elvesztjük azt a jogot, hogy a munkásságtól, egy a viszonyok által reájuk kényszerített, áldásos eszközt elvegyünk. Megvannak, gondoskodjunk tehát arról, hogy soraikban felébredjen Krisztus lelke az egésznek áldására. Ezekben az evangéliumi pártokban az egykori német szocialisták bizonyos utánzását találjuk, csak még gondolatokban szegényebb.

Mégis minden lekicsinyléssel szemben a világtörténelem az evangélium vallás-szociális értelmezésének igazat adott abban, hogy az erők, melyek benne feltörnek az egész világot fennhatóságuk alá kell, hogy hajtsák. Bármilyen különbözők is legyenek a mozgalmak egyenként, azok, amelyek ma valahogy szánot tartanak arra, hogy meghallgattassanak, a világ feletti uralkodás igényét mindenképen az evangéliumnak kell átengedniök és másfelől be kell látniok, hogy mindenben csak innen jöhet segítség. Itt talán Stockholmról és Lausanneról, Sun Yat Senre, vagy bármilyen különösen is hangzik, Gandhira emlékeztethetünk. Ezek azonban csak jelek, minden esetre reményekre jogosító jelek. De ha ezen jeleket éppen úgy, mint a politikai konferenciákat, nem követik tettek, akkor a gonosz hatalmassága időt nyer a hódításra! Nem az újongásnak, de nem is a kétségbeesésnek ideje van. A vallásos szociális mozgalom minden haladása dacára a kezdet kezdetén van. Most van itt az ideje, hogy a szociálizmus által előidézett feladatokat az evangélium erejével megragadjuk és a neki sajátos energiával megoldjuk. Ezen perspektívák nagyságával szemben nemcsak, hogy minden aktivizmus és büszkeség megszűnik, hanem a feladat nagysága egyenesen fogyatékoságunk megismeréséhez és az Isten segedelméért való vívódáshoz vezet. Minden még csak kezdet; rész szerint van még minden, de eljő az idő, amikor a rész szerint való eltörtetik.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tisztelt Hallgatóim! Fejtegetéseim végén csak röviden összefoglalva meg akarom mondani, hogy mi a vallásos-szocialista mozgalom lényege: mondhatjuk, hogy eschatalogikus újraeszmélésen, mint létalapon orientálódik; Isten jövő és már eljött országában a világot legyőző döntő erők felbuzogását látja és a szociális mozgalmat az isteni élet megjelenésének nyilvánítja, mindenesetre sokszor téved, de mégis oly hatalmas és erős, hogy talán a Közvetlen erupciójának vehetjük. Ebben a jelenségben főképpen a keresztyén egyházak vétkét látja s ezért küzd a proletáriátus sorailban annak felszabadításáért. Törekvését nem valami szociális programmal, hanem az élő Isten irányítja. Adassék meg neki, hogy az Ő dicsőségét munkálja, hogy fáradozhasson, szenvedhessen, hogy az Ő számára helyet készíthessen.

Berger Henrik,
schweizi lelkész, ford. *Eng Fülöp.*

(Vége.)

Krisztus az iskolában.*

(Christus im Schulleben.)

Jelentés a középiskolások között munkálkodók első nemzetközi konferenciájáról. Genf, 1927.

A fiatalabb papi nemzedék bizonyára még élénken emlékszik arra, amikor 1906 tavaszán Mott János, a Ker. Diákok Világszövetségének titkára meglátogatta a kolozsvári egyetem ifjúságát is. Szavaira, mintegy lázálmából ébredt fel egyházunk, társadalmunk és diákságunk: „még ezt a diáknemzedéket megnyerni Krisztusnak“. Pár évvel előbb indult meg kerületünkben is a tanuló ifjúság közötti ker. mozgalom, melyben Pest jóval megelőzött. A mozgalom azóta évről-évre terjeszkedett és izmosodott, ma már magában foglalja ~~Braz~~ ^{Braz} ~~egész világot~~ ^{egész világot} ~~Japántól~~ ^{Japántól} ~~Amerikáig~~ ^{Amerikáig} az európai északi államoktól Afrikáig. Ennek a középiskolai ifjúsági mozgalomnak vezetői gyűltek össze és tartottak konferenciát 1927 június 15—24 napjain Németország Dassel városában. Ennek a konferenciának tárgyalását dolgozta fel és adta ki W. A. Visser't Hoft *Christus im Schulleben* című művében. A könyvről tartalmi ismertetést írni szinte lehetetlen; a 115 oldalt kitevő könyv maga is csak a legrövidebbre fogott kivonata annak a munkának, mit a ker. világ 24 országának 110 képviselője 9 napi szakadatlan munkában, 6 csoportban végzett. A konferencia összehívását és vezetését a három nagy világszövetség végezte: a Ker. Diákok, a Ker. Leányegyesületek és a Ker. Ifjúsági Egyesületek Világszövetsége. Itt említem meg, hogy Romániát 3 nőtag képviselte, 2 román és 1 magyar, Pilder Mária; a magyarországi keresztyénségnek nem volt képviselője. Holott résztvettek, hogy a vezető, keresztyén országokról ne is szóljunk, Kanada, Egyiptom, Esztország, India, Lettország, Palesztina, sőt a

* A konferencia 1927. jun. 15—24. között Dasselben volt a Diákszövetség és Ifj. Ker. Egy. Világszövetsége rendezésében. A munka e konferencia tárgyalásait ismerteti.

háborgó Oroszország is. 24 ország 110 képviselője! Lehetetlen, hogy örömmel és jó reménységgel ne teljék meg minden hívő lélek annak hallatára, hogy 24 ország fiai és leányai 9 napig tárgyaltak sok tusakodással, legyőzve nemzeti és nyelvi ellentéteket, divergáló mentalitásokat és vallásos irányzatokat arról: „miként nyerhetjük meg Krisztusnak hazánk ifjúságát“.

Megtudjuk a könyveeskéből, hogy a keresztyén diákmozgalom, bár az egész 19-ik század folyamán kezdeményezésben volt, határozott formát Németországban vett 1882-ban, ezt követte Japán 1885-ben és az amerikai Egyesült Államok 1889-ben. Minezek azonban egymástól független, egymásról alig tudó kezdeményezések voltak egészen a 20-ik század elejéig, amikor Mott J. világkörútja bizonyos egységet teremtett. A 20-ik század első 2 évtizede, különösen pedig a háborút követő pár év erősítette, terjesztette és hozta szorosabb összefüggésbe a laza mozgalmakat. A könyv nagyon pontosan fixiroz; nem a háború idézte elő ezt a mozgalmat; szülőanyja az az idő volt, a 19. század második fele, amely a háborút felidézte. Vége annak a tudományos és anyagi előhaladás korszakának, melyben az anyag győzedelmét a szellem levereketése kísérte. Ez a korszak az elméleti és gyakorlati materializmusnak korszaka“. Jelszava ennek a harenak: „a tudás hatalom, — hatalom, amely a műveltet a gazdasági harcban a műveletlen fölé emeli“. Az iskola arra való, hogy megtömje a növendék fejét, annyit ér, amennyi hasznot hajt. Ebben a szellemileg eltikkadt világban a léleknek szomját mutatja az élőviz után az amerikai ifjúsági ker. mozgalom, amelyik 1925 óta 2300 csoportról és 67.000 tagról 1927-ig 4500 csoportra és 100.000 tagra emelkedett. S éppen az amerikai képviselő, G. Jackson jellemezte a mozgalmat, mikor azt mondja, hogy „ez keresztes háború a közönység, az egoisztikus és istentelen filozofia és a „jazz“ ellen“.

A konferencia napokig tartó, az ellentéteket, félreértéseket kiengesztelő közös tárgyalás után 6 csoportra oszolva tárgyalta le programját ezekkel a témákkal: 1. A vallásos élet megteremtése. 2. A mozgalom viszonya az iskolához, a szülői házhoz és az egyházhöz. 3. Viszony fiúk és lányok között. 4. Nemzetközi közösmunka és irodalom. 5. Új csoportok alakítása, vezetők választása, képzése. 6. Munkaformák. Nem lévén hely a csoportok munkájának részletes ismertetésére, csak nagy vonásokban adhatok általános képet az igazán érdekes munkáról. Legmegkapóbb és igaz megállapítás, hogy a különböző mozgalmakat csak a vezetők személyisége és az a cél egyesítheti, hogy a rájuk bízott ifjúságot Krisztushoz

és általa Istennel való közösségre vezessék. A vezetőség feltevélei: a megváltottság tudata, *imádsággal való élet*, aláztosság, Krisztushoz való hasonlóság, együttérzés az ifjúsággal. Ismételt megállapítás, hogy a sok ismerethalmaz megzavarja és eltéveszti az ifjú lelket. Segítségre és vezetőre van szükség. Segítség a *szellemi fegyelem*, vezető a Krisztus. Szülők és gyermekek, ifjak és felnőttek konfliktusában a vezető krisztusi személyisége van hivatva a kiengesztelődést létrehozni. Az egyház túlságosan merev, csak a felnőttek számára van berendezkedve; szükséges, hogy mozgékonyabb, hajlékonyabb és megértőbb legyen az ifjúság szükségletei iránt. Megint a vezető az, aki a kapcsolatot létesítheti és fentartja. Férfi és nő, mindkettő önálló keresztyén személyiség; a kettő közötti viszony csak a tiszta szeretet lehet. A munka formájára nézve szükségesnek és egyedül látszik helyesnek az apró csoportokban való munka; s bár különféle motívumok hozhatnak létre csoportokat, vezetője a biblia: tehát személyes viszony, biblia-kör. Személyes viszony a vezetővel általa Krisztussal és az Istennel. Célja a csoport munkájának az, hogy az ifjúságot Krisztushoz vezesse és megmutassa Krisztus szellemének gyakorlását az élet minden körülményeiben.

A csoportok munkájának e vázlatos ismertetése után még három előadásról kell megemlékezni. Egyik Kohnstamm amszterdami professzor előadása „Lélektan és ifjúsági munka“ címen. Mintegy a jövőbe pillantva állapítja meg, hogy a Wundt és Freud-féle kísérleti és tömeglélektan ideje alkonyok; az experimentumokkal és mérégetésekkel, tehát természettudományi módszerrel foglalkozó lélektan helyét felváltja a „*megértő pszichológia*“, melynek feladata az lesz, hogy embertársaim lelkiéletének kinyomozására és abban részvételre szellemünket képesítse. Ez a lélektani módszer alkalmazandó szülők és vezetők részéről az ifjúsággal szemben.

Másik előadás a F. Engelke-é „Az ifjúság autonómiája és Krisztus tekintélye“ (szuverénitása). A filozófiai etikusok mindig vitatott és nem egyszer a theologusoktól is sokat tépászott kérdésnél, heteronomia vagy autonomia, Krisztus szuverénitásában, a theonomiában látja az igazi erkölcsi séget.

Végül a harmadik G. Kertz német lelkipásztor előadása „Szolgálatunk kifelé és befelé“ címen. Itt van a legfrappánsabban összefoglalva a mozgalom célja. „Az a cél, ami a mi munkánk előtt lebeg, a bibliai cél; hogy az Isten dicsőségére teremtett ember Neki szolgáljon és őt dicsőítse“. Kiegészít-

hetnök talán egészen jogosan: „Soli Deo gloria!“ Másfelől azonban és ez már nem kiegészítés, a „Sola fide“ különös hangsúlyozása még pedig nemcsak a római cselekedeti megigazulás ellen, hanem minden modern kísérlet ellen is, amelyik Babelnek tornyát alulról akarja égig emelni. Istennek nagy tényei elé kell állítani az ifjúságot; hit, újjászületés, megigazulás, kiengesztelődés; Istennek e tényeivel kell az ifjúságnak megismerkednie és leszámolnia. Szépen fejti ki, hogy az ifjúsági mozgalom magában nem célja Istennek; Isten ezáltal is anyaszentegyházát akarja építeni, tehát az egyház szolgálatába állítandók. Megkapó az a megállapítása, amikor a bibliai világnézet és a mai középiskolai, lényegében görög és renaissance-világnézet közötti ellentétre rámutat. A *Biblia Isten tényeinek világa*, a görög után (Kant, Goethe, Schiller) pedig az ember ideáinak világa. Bár csak a nehézségre és az ellentétekre mutat rá, végleges döntést nem ad, modorából érzik, hogy a nagy nemzeti hősök dacára is az első mellett áll.

Két megjegyzéssel zárom be ismertetésemet. Az egyik az, hogy láttára annak a sok internacionalis mozgalomnak, melyek politikai, gazdasági, tudományos és művészi érdekelt-ségűek, s amelyek ennél fogva görög idealisztikus és modern materialista jellegűek, örömmel tölti el az embert, amikor látja, hogy a keresztyén világ lelkiismerete felébredt és reeszmél „az egy szükséges dologra“. Fontos és örvendetes, hogy ezt épen a középiskolai ifjúság nevelői és vezetői teszik. Mert a középiskolákból kikerülő ifjúság fogja adni, a jövő keresztyén társadalom, jobb volna talán mondani, egyház intelligens középosztályát. Ezek az iskolák termelik a jövő politikusait, diplomatáit, nemzetgazdáit, művészeit és — lelkeszeit is. Nem épen véletlen talán, hogy a volt német kancellár, Michaelis is részt vett a konferencián. A magvetés mindenestre kellő helyen történik; reményteljes. Csak lenne lelkiünk és erőnk „kérni az aratás urát!“ Másik megjegyzésem a konferenciának a szervezkedés kérdésében elfoglalt álláspontját illeti. Ez a konferencia nyíltan állást foglalt amellett, hogy semmi-féle újabb organizációt nem létesít, amely olyan, amilyen alapszabállyal működne (Organisierung bedeutet oft eine Mechanisierung). E helyett azonban ajánl, támogat és sürget annál gyakoribb levelezést, személyes kapcsolatot, kölcsönös baráti látogatást. Ennek előmozdítására és nyilvántartására bizottságot is alakított. Tehát személyes kapcsolat Krisztussal szemben, közösség Istennel, személyes barátság egymással, Krisztusi személyiségek építették és fogják építeni Isten anyaszentegyházát.

Dasselben ébredt rá a világ, hogy az iskolai ifjúságnak

szüksége van Krisztusra, hogy Krisztus személyének erejével töltsen meg az iskolát, s általa a nemzeteket keresztéletre vezesse. Pár évvel ezelőtt a nyugati európai kultúra hanyatlásáról beszéltek. Talán nem is volna baj, ha azt értjük alatta, hogy meghalványodik benne a görög idealisztikus és a modern materialisztikus ma túlságosan rikító szín, úgy, hogy megtetszhetik rajta a gólgotai kereszt. Reméljük, hisszük, hogy így lesz.

Hegyi András.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Áhitat percei.

Útmutató a Biblia naponkénti olvasásához.

1928. június hó.

1. *Máté 1:23. Imánuel, mi velünk Isten!* Ez a megoldása életem minden kínos és válságos kérdésének: Velem az Isten! Jézus születésével, még inkább kereszthalálával hozzám alászállt az Isten. Ezzel az áldott bizonyossággal bátran nézek a jövődőbe is, mert, „ha Isten velünk, ki lehet ellenünk, senki, bizonyára senki”. — *Imádság.* Légy áldott Atyám, hogy szüntelen velem vagy, akkor is, amikor én nem tudok, vagy nem akarok tudni a Te jelenlétedről.

2. *Zsoltár 16:5. Az Úr az én örökségemnek és poharamnak része.* Mindent, amim van, örökségképen kaptam. Vajjon úgy használom-e, amint kívánja Az, aki e drága örökséget reám bízta? Az Isten kegyelme a soha nem változó örökség. Ebben nekem is részt szerzett az Úr Jézus. És ha a pohárból, amelyet Ő érettem fenéig ürített, nekem is jut egy-két csepp: nem a panaszra, hanem a hálaadásra ad jogot. — *Imádság.* Uram, a Benned való örökségnek örvendez szívem.

3. *1. Mózes 17:1. Én vagyok az erős mindenható Isten.* Isten mindenható erejét az Ő szeretetének állította szolgálatába. Erős, mindenható szeretetével választotta Ábrahámot az előtte való járásra és a tökéletességre. Velem sincs más célja. Reábízom magamat és engedelmeskedem ennek az erős, mindenható Szeretetnek. — *Imádság.* Alázattal hullok porba Uram a Te szeretetűnek mindeuható ereje előtt.

4. *Róm. 13:12. Öltözzünk fel a világossághoz illendő öltözetbe.* Jézus mutatja meg ez öltözetet nekem. És ha megmutatta, ha az Ő tisztaságának világosságát előttem felragyogtatta, türetem-e magamon hazug rongyait a bűnnek? Nem! Elvetem ezeket. — *Imádság.* Mossál meg engem Uram s tégy fehérré, mint a hó.

5. *Zsoltár 103:14. Porból valók vagyuk.* Porból, — haszontalan, értéktelen anyagból formálta Isten az embert. De ebbe a haszontalan anyagba Lelkének egy sugár szálát rejtette el. A halál pedig nem egyéb, mint az égi sugár visszaadása Istennek. Milyen nagy ajándék hitem, hogy az én Megváltóm örökké él. — *Imádság.* Uram tedd erőssé, majdán diadalmaszkodóvá hitemet, hogy ha testem sírba is rogy, lelkem megtér Hozzád, Aki adtad azt.

6. *Zsid. 10:20. Az új élő út.* A szentek-szentjébe Jézus vezet el csak. Élő út Ő, aki az övéit Életre, Istenhez vezet. Kívüle én sem juthatok Istenhez, mert a szentek-szentjét: Isten atyai szívét kárpít takarja el előlem. — *Imádság.* „Jézus kérlek segélj engemet, hív tanítványod, hogy lehessen, ismerjelek vezéremet s gyorsan utánad siessenek.”

7. *Zsoltár 25:18. Bocsásd meg minden bűnömet.* A hatalmas Dávid eseng a bűnbocsánat után. Mennyivel nagyobb az én jelentéktelen életem nyomorúsága. S én mégis gazdagabb vagyok Dávid királynál, mert nekem megadta Isten Jézusban, amire ő vágyakozott, Krisztus érdeméért megbocsájtja minden bűnömet. — *Imádság.* Mi Atyánk, bocsásd meg a mi vétkeinket.

8. *Márk 2:8. Miért gondoljátok ezeket szívetekben?* Ezt a kérdést Jézus a vak farizeusokhoz és világtalan tudósokhoz intézi. Mondjon bármit a világ, Jézus nagyobb hatalom a bűnnél, Aki legyőzi és megbocsájtja azt. — *Imádság.* Uram őrizz meg az öntelt, hiábavaló gondolatoktól, sőt add éreznem nyomorúságomat, betegségemet és segíts, hogy forduljak az áldott Orvoshoz, akit érettem, hozzám küldöttél.

9. *Jób 20:5. Az istenteleneknek vigasságuk rövid dolog.* Az istentelen, képmutató emberek szíve a vidámság között el-elszorul. És ez azért van, mert kizárják Istent az örvendezésből, Aki hívás és engedély nélkül is jelen van ott, hogy megrontsa azt. Igazi vidámság és örvendezés, a hívőké, akikkel együtt örvendez az Isten is. — *Imádság.* Menyei édes Atyám áldd és szenteld meg szívemnek örömét.

10. *Koloss. 3:13. Megbocsájtván néktek minden bűneitek.* A legbőszesebb ajándéka Krisztusnak a bocsánat. Egyebet mértékkel kapunk. A Jézus bocsánata személyes ajándék, mert akinek azt adja, azt örökre a keblére öleli. Legyen a mi bocsánatunk is feltétel- és személyes, szívből jövő, szívhez szóló. — *Imádság.* Uram, a Krisztus által megbékült szívemet töltsd el könnyűreletességgel és bocsánatra való készséggel.

11. *Jel. 21:5. Ime én mindeneket megújítok.* A világ tele van váradalmakkal. Ma minden szívben vágy és epedés ég egy jobb és újabb világ után. Mi tudjuk, hogy ez a jobb, újabb világ „*meglett*“, Az által, aki ott ül a királyi széken. Ő a feléje forduló szívét újítja meg, hogy aztán a Benné megújult szív csodálkozva kiáltson fel: „a régiek elmultak, ime minden megújul.“ — *Imádság.* Teremts bennem tiszta szívet óh Isten és az erős lelket újítsd meg én bennem.

12. *I. Péter 2:24. A bűnöknek meghalván, éljünk az igazságnak.* Sokszor úgy érzem, hogy az Ige erőmet meghaladó feladatok elé állít. Mint itt is. De tudom, hogy ez a parancs az én Atyámtól van, Aki segítségemre jön és elvégzi helyettem azt, amire én képtelen vagyok. Ebben a tudatban, hitben erősít meg Jézusnak az én bűneimért elszenvedett keresztalála. — *Imádság.* Áldott légy, Atyám, hogy engemet, a Te gyöngye gyermekedet nagy feladattal tiszteltél meg, segíts, hogy megpróbáljam a lehetetlent is.

13. *János 3:15. Te hiszel-e az Isten fiában?* A kérdésre, hogyan lehetsz részese ennek az Életnek az Ő Fiára mutat: higgy Ő benne. Nem szabályokat, elveket ad az örök élet megszerzésére, hanem élő és éltető Fiában áll elénk, Akiben mindenki felismerheti az örökéletet. — *Imádság.* Hiszek, Uram, légy segítségül az én hitetlen-ségemnek.

14. *Lukács 20:41. Márta — Márta szorgalmas vagy és sokra igyekezel.* A szükséges dolog: a földiekről a mennyieikre, testiekről a lelkiekre fordítani a nagyobb figyelmet. Ez a jobb rész, amit Mária választott. Vajjon mi a két nővér közül, melyikhez hasonlítottunk? Testi élet gondjai és munkái nem vesznek-e annyira igénybe, hogy nem jut időnk az élet Urának lábaihoz telepedni s emiatt elvesz a lelkiünk? — *Imádság.* Uram, térj be házamba, emlékeztess engemet és az enyéimet az egy szükséges dologra.

15. *Rom. 8:27. Isten szerint esedezik a szentekért.* Anyyra gyarlók vagyunk, hogy még azt sem tudjuk, mit és hogyan kérjünk Istentől. A Lélek tudja, mire van nékem szükségem. Panaszzkodhatom-e, amikor Lélek Isten szerint való esedezésére azokat kapom, amik javamra, lelkem üdvösségére szolgálnak? — *Imádság.* Áldott szent Lélek szállj le reánk, taníts imádkozni és Magad esedezzél Isten előtt minden választott szentekért.

16. *Jel. 3:11. Tartsd meg azt, ami nálad van.* Ha van egy mustármagnyi hitem, ott ég szívemben egy parányi szeretet és pislog lelkemben az élet koronájának reménysége: ügyelnem kell ezekre a drága kincsekre, mert a világ ezeket el akarja venni tőlem is. — *Imádság.* Uram, hallom, amit a Lélek által mondasz nekem, várlak Téged és hűséggel tartogatom szívemet Neked. De ha Te meg nem tartod azt, hiába vigyázok.

17. *Zsoltár 145:20. Dicsérnek Téged Uram minden teremtett állataid.* A csodákkal és szépségekkel teljes nagy mindenséget Isten a maga dicsőségének és hatalmának tükréül teremtette. Be is tölti itt minden Istentől kapott hivatását. Boldog lélek, aki ezekről tudomást veszen s mint az Úrnak kegyeltje áldja Őt. — *Imádság.* Tárd fel előttem Uram a Te országod dicsőségét, nyisd fel szememet annak látására és számat magasztalására.

18. *Máté 17:20. Ha anyyi hitetek volna, mint a mustármag.* A hitetlenkedés és az emberi mesterkedések szomorú eredményeivel, fájdalmas emlékeivel van tele egyéni, családi és nemzeti életünk. Tehát az a kérdés, van-e hitünk? — *Imádság.* A Jézus nevében kérek Uram, élő, igaz és munkás hitet adj nekem és minden testvéremnek.

19. *Jel. 3:18. A tűzben megpróbáltatott arany.* Jézus azt tanácsolja, hogy dobjam el a hamis értékeket, amikkel idáig a világot s talán magamat is ámfittottam és vegyem el Tőle a tűzben megpróbált aranyat: az Ő új életét, mely többet ér a világ minden arányánál. Aztán kér, hogy vessem le saját igazságom, tisztaságom hitvány rongyait, hogy reám ölthesse az Ő büntörlő, tisztává tevő érdemének drága öltözetét. Bárcsak fogadná meg minden szív az Úr tanácsát. — *Imádság.* Édes Jézusom, vedd el minden hiábavaló, képzelt javamat, légy az enyém s én Tied örökké.

20. *Zsoltár 139:3. Minden én útamat jól tudod.* Hogy megváltoznék életem, ha állandóan gondolnék arra, hogy útaimat mind ismeri és a nehéz úton minden akadályt legyőző hatalmával áll mellettem? Megtanulnám, hogy még az árral szemben való úszás — bár nehéz — nem lehetetlen. — *Imádság.* Fogjad kezem, fényedd a világolj előttem és vezess engemet édes Jézusom.

21. *Enekek éneke 5:6. Kiáltám őtet, de nem felele nekem.* Hányszor hull vissza kérésem, imádságom meghallgatás nélkül: hányszor telik meg szívem keserőséggel. Isten sokszor azért fordul el tőlem és hagy válasz nélkül, mert előbb én fordulok el Tőle s maradok süket az Ő szavára. De ha felkelek és keresésére indulok, újra feltalálom Őt és eltelik szívem a meghallgatott imádság áldott érzésével. — *Imádság.* „Kiáltásom halld meg Isten és vedd füledbe az én könyörgésem“.

22. *Ján. 12:36. Imé mely igen szereti vala őtet.* Csodálatos az a nagy szeretet, amely a sírok között is keresi és megtalálja az övét. Ilyen a Jézus szeretete. Mindig és mindenütt jön velünk. Amikor pedig a véges, földi szeretet tehetetlen, a Jézus szeretete alászáll velünk a földi elmulás sötét éjszakájába, hogy abból az örök élet világosságára vigyen át. — *Imádság.* Uram Jézus, a Te szereteteddel végy diadalmat életem, halálom felett.

23. *Ruth 3:1. Ne keressek-e neked nyugalmat.* A nyugalom egyik lehetősége régóta a család volt. Sokaknak ma is az. Lelki és testi nyugalmat úgy és akkor találunk, ha közösségre lépünk Azzal, aki így szól: „Jőjjetek én hozzám és én megnyugasztalak titeket!” — *Imádság.* Ne hagyj magamra Uram, lépj közösségre velem.

24. *János 1:39. Mester hol lakozol?* Örök emberi kérdés ez. Reáadott jézusi felelet is örök: „Jőjjetek és lássátok meg!” A Mester ki és hollétéről nem lehet bizonyítással győződni meg és csak úgy lehetséges, ha mi is, mint az első tanítványok, engedünk a hívó szónak és elmegyünk Hozzá. — *Imádság.* Uram nyisd meg füleimet, hogy halljam hívó szódat és szememet, hogy meglássam Benned Megváltómat.

25. *Zak. 13:7. Fegyver serkenj fel az én pásztorom ellen.* Ez a kívánság Isten szívéből fakadt fel. A seregeknek Ura szólott így. Az Ő parancsának engedelmeskedtek, akik a Pásztort megverték, keresztre feszítették, nyáját szétszórták. És ezt az Úr az övéinek elválasztásáért cselekedte. — *Imádság.* Menneyi édes Atyám segíts, hogy legyek a Te drágá nmegvásárolt tulajdonod, gyermeked.

26. *11. Mózes 12:42. Az Úrnak éjszakája.* Övéi számára a reménykedés és szabadulás. másoknak az ítélet és halál éjszakája. Azon a nevezetes éjszakán, amikor a pusztulás és a halál járt szét, szabadító hatalmát dicsőítette meg Reá várakozó népén. Hát nekem szabad-e megfélekednem Arról, aki a bűn és halál félelmes éjszakájából a kegyelem és élet világosságára vezetett ki. — *Imádság.* „Téged várlak Jézus kínos éjeken, oszlasd el a homályt . . .”

27. *Zsoltár 143:2. Egy igaz sem találtatik Te előtted.* Ha végignézek magamon, ha szeretettel figyelem testvéreimet, azt látom, hogy minket tulajdonképpen a *bűn* hoz egy táborba, abban vagyunk egységesek, ahogy a zsoltár mondja: „egy élő sem igaz Előtted”. Az egyetlenes bűnnél csak az Úr kegyelme nagyobb, amellyel könyörül rajtam és mindeneken, akiknek lelkét egeti a bűnnek tudata. — *Imádság.* Kegyelemmel és irgalmassággal ítélj meg engem Istenem és vezérelj engem az igaz úton.

28. *1. Tim. 4:1. Némelyek ördögi tudományhoz figyelmeznék.* Az ördögi tudomány a testi könnyebbségeket, gyönyöröket és nyereségeket mutogatja. Ennek a tudománynak divatos jelszavaitól hangosak nemesak a városok, hanem a falvak utcái is. Az emberek beszéde és cselekedete sokszor igazodik ehhez a tudományhoz. — *Imádság.* Mi Atyánk, szabadíts meg minket a gonosztól és a néhez időkhöz igédnek szövetségével világolj előttünk.

29. *Zsoltár 25:7. Az én ifjúságomnak bűneiről meg ne emlékezzél.* A multak hibái bűnei felett való lélekölő töprengés betegségéből úgy szabadulhatunk meg, ha miként Pál apostol, azokat elfelejtjük és az előttünk levő új életnek nekifekszünk. Isten elfeledte ezeket a Krisztus érdeméért, ezért Ő nem a bűneink, hanem kegyelme szerint emlékezik meg rólunk. — *Imádság.* „Taníts engem a Te útidra óh Uram és vezérelj engem az egyes ösvényen!”

30. *Préd. 5:2. A te beszéded kevés legyen.* Beszédünk mindig attól függ, akivel beszélünk. Minél nagyobb, kiválóbb az, akivel beszélni alkalmam van, annál inkább megfontolom mondanivalómat. Számomra a legáldottab Személyiség, Aki leereszkedik hozzám, meghallgat engem: az Isten! Ezt a nagy kitüntetést nem szentségteleníthetem meg üres fecsegéssel. — *Imádság.* Hallgass meg Uram, amikor szívemnek teljességéből szól az én szám és segíts, hogy ne csak szóval, hanem életem haláláig való hűségével dicsérjelek Tégedet.

B. . . . gy.

VASÁRNAPI ISKOLA

„AZ ÚT“ ALLANDÓ MELLÉKLETE
VASÁRNAPI ISKOLAI VEZETŐK RÉSZÉRE.

MEGJELENIK HAVONTA.

EGYES SZÁM ÁRA = LEI.

II. ÉVF. 5. SZ.

1928. MÁJUS HÓ.

A titok.

Maté 13:11.

A Biblia sokszor beszél titokról. Jézus azt mondja a tanítványok felől, hogy nekik adatott, hogy értsék Isten országa titkait. másutt hálát ad Istennek, hogy a bölcsek és értelmesek előtt elrejtette s a gyermekeknek megjelentette azt. Pál apostol a korinthusi gyülekezetnek azt írja, hogy a bölcsek minden bölössége haszontalanná és hiábavalóvá vált, a váltság titka miatt, mert azok a maguk bölösségében balgatagokká lettek. Azt is mondja, hogy az evangélium hirdetőit úgy kell tekinteni, mint Isten titkai sáfárait, tehát őrizőit, gondviselőit, akikben a legfontosabb az, hogy híveknek találhassanak. A Lukács evangéliumában pedig így szól az Úr: „Senki sem tudja, kiesoda a Fiú, csak az Atya; és kiesoda az Atya csak a Fiú és akinek a Fiú akarja megjelenteni“.

Micsoda hát az a titok, amiről itt szó van? A titok az, hogy kiesoda Krisztus, mi az Isten országa, mi a váltság és mi az üdvösség. Miért titkok ezek? Hiszen mindenki tudja, hogy Krisztus az Isten Fia, ki a világra eljövendő vala, hogy az Isten országa az, mikor mindenütt Isten uralkodik, hogy a váltság Istennek az a munkája, mellyel egyszülött Fia halála árán minket a bűn és halál karmai közül megszabadított, s az üdvösség az, mikor valaki Istennek engedelmeskedik s magát alázatos szolgálatban Neki átadja. Miért van az, hogy ezeket a világos és mindenki által tudott dolgokat titoknak nevezi a Szentírás?

Először is már a Bibliából tudjuk, hogy ezek a dolgok nem egyformán voltak világosak az emberek előtt. A farizeusok is jól tudták hogy ki Krisztus, ismerték Isten országa lényegét, s mégis vakok és siketek maradtak a Krisztus szavára. A samariai asszony, az egyszerű tanítványok s azóta is sokan megértették ezt a titkot, pedig közülük sokan semmit sem tudtak a régi jóslatokról. Ennek az a magyarázata, hogy ezek *hittek* benne, míg a többiek nem hittek. Az evangélium titkait

tehát csak egy módon lehet megérteni, egy dolog kell hozzá, hogy azok világossá legyenek előttem: hit Krisztusban, mint személyes Megváltómban és forró vágyakozás Ő utána. Ez az, ami megold minden titkot, mely világossá teszi előttünk Isten terveit, akaratát és szerető engedelmességet ébreszt bennük iránta.

Ebből pedig két dolog következik. Az egyik az, hogy ebben a világban sokan ma is azért nem értik e titkokat, mert nem hisznek Benne, hogy lehet valaki akármilyen tudós és tanult ember, ezek a titkok el lehetnek zárva előtte. Ha előttem megjelentettek, ezért én Istennek adhatok csak hálát és nem magamnak tulajdoníthatom. A másik az, hogy a vasárnapi iskolában arra kell igyekezniem, hogy a gyermekek azt a hitet nyerjék meg, mely egyedül képes őket e titkok megértésére rávezetni. Ezek a titkok nyitják meg a gyermekek lelkét alázatos engedelmségre és hűséges szeretetre az iránt, akit Uruknek és Királyuknak elismernek.

Babylon Nabukodonozor idejében.

Babylon városának neve más nyelven ezt jelenti: „Isten kapuja.“ Kelet e legnevezetesebb városa Mezopotámiában. („Két folyam országa“) feküdt, az Eufrates („édes vizű“) és a Tigris folyók között. A város eredete Kr. e. 5000 évre nyúlik vissza, abba az időbe, mikor még a vasat nem ismerték s eszközeiket a kőből készítették az emberek. A legrégebb emlék, mely kb. Kr. e. 2100-ból származik, a Hammurabi törvény táblája, babyloni eredetű. Ez a hely volt az, ahol I. Móz. 11:7—9. szerint az emberek az égig érő tornyot építeni kezdték s ahonnan az összezavart nyelvű emberiség szétszóródott a világ minden tája felé. Ez időtől kezdve különböző fajta népek egymásután követték egymást Babylon uralmában.

A város két részből állott, 18 négyzetkilométernyi területen feküdt, melyet az Eufrátes szelt átló alakban ketté. Egy 27 méter széles fal 3 méter széles árokkal vette körül a várost. Helyenként bástyatornyok állottak ki belőle, összesen 360. A fal tetején egész sor katona mehett végig és hadi szekerek vonúlhattak egyik bástyáról a másikig, úgy, hogy ostrom idején könnyen lehetett nagy csapatokat egyik bástyától a másikhoz vezényelni. A város kapui, melyek cédrusfából készültek és szépen fel voltak díszítve, pompás nevekkel rendelkeztek. Babylon a legnagyobb erődített város volt, ami valaha a világon létezett. Ez az óriási város — téglából épült. A Perzsa öböl melletti síkságon ugyanis rengeteg agyagot lehet kapni, de követ nem. A téglák egyforma nagyok voltak s közülük sokra fel volt írva a készítője neve s egy rövid

imádság a város védő istenéhez: Mardukhoz. Ezrével találtak ilyen felíratos cserepeket és téglákat a Nabukodonozor idejéből (Kr. e. 604—561). Akkoriban a papírt is cserepek helyettesítették. Sok százezer ilyen felíratos kört is került ki, melyek ékírással vannak írva, aminőt a babyloniak használtak. A cserepek és téglák égetésére szolgáló kemencék százával vetették körül a várost. Kellemetlen lehetett éjjel, mikor a kemencék tűzoszlopai az ég felé emelkedtek és füstje befödte a várost. Egy ilyen nagy kemencébe vetették be a három zsidó ifjút, Szidrák, Misák és Abednegot (Dán. 3. rész). A téglákat az itt gyakran előforduló aszfalttal tapasztották össze, mely által így nagyon szilárd épületanyagot nyertek.

Nakubodonozor palotája három várból állott, melyek egy mesterségesen előállított fensíkon voltak elhelyezve, egyik oldalán az Eufrátes folyó medre határolta, másikon a világ egyik leggyönyörűbb utcája, a Madruk diadalmi útja. Az északi várban egy hatalmas 20—30 méter magas erődítmény volt, tornyokkal és védőeszközökkel. Az ehhez épített fővár a palota legszebb része volt. 8 méter magas fundamentumon még 15 méter magas tornyocskák állottak. A porcelánnal burkolt falakkal rendelkező termekben voltak kiállítva a király diadaljelvényei. Itt voltak bizonyosan elhelyezve azok a kincsek is, melyeket Ezékiás király megmutatott Merodak-Baladan király küldötteinek (II. Kir. 20:12—14.) Itt volt felállítva a nagy királyi könyvtár, melyben a könyveket természetesen beírott eszeréplemezek helyettesítették. A déli vár a legrégibb a palotában, ezt teljesen kiásták, úgy, hogy ezt a részt egészen ismerjük. Négy hatalmas udvar volt körülte, melyek mellett az udvari hivatalnokok palotái laktak. A legnagyobb udvarból három bejárat vezetett a porcellánnal burkolt és díszített trónterembe, mely 55 méter hosszú és 32 méter széles volt. Ennek hátsó részén egy emelvény állott, itt állt a királyi trón. Itt adta ki Cyrus, az új babyloni király azt a rendeletet, mely Jeruzsálem és a templom felépítését megengedte. (Ésdrás 3—5 rész). Itt költötte el Belszár is utolsó lakomáját, ahol a titokzatos írás megjelent a falon, mely a felette való ítéletet mondotta ki. A palota egyik udvara mellett állottak a csodálatos függő kertek, melyeket köoszlopok tartottak, s melyekben a legritkább növények tenyészttek.

Ma ez a csodálatos város homoktengerbe temetett köhalmaz. (Ésa. 13:20—22) s 25 esztendei kemény munka kellett hozzá, hogy csak egy kis részét napvilágra hozzák.

Der Weg 2. Kinde.

A munka.

A görgényi e. m. lelkészi értekezletével kapcsolatban 1928. ápr. 30-án vasárnapi iskolai konferencia tartatott, melyen a vasárnapi iskolai munka egyes kérdései kerültek megbeszélésre, mint a vasárnapi iskolai munkának a gyermekistentisztelettel és vallásitanítással való viszonya, a csoportok beosztása ott, ahol nagyobb számú gyermek mellett csak egy vezető áll rendelkezésre, a játék és adakozás kérdése a vasárnapi iskolában stb. A konferencián, mely, sajnos, csak rövid ideig tarthatott, a görgényi e. m. lelkészein kívül az egyházmegyében vasárnapi iskolát végző tanítók és tanítónők közül többen voltak jelen.

Kolozsvárt, 1928. jun. 2—4 napjain vasárnapi iskolai és bibliaköri vezetők számára tanfolyam lesz. Erről bővebb értesítést az egyházkerület hivatalos lapja, a *Református Szemle* közölt, s így információ a lelkészi hivatalok útján kapható. Itt jelezzük, hogy a tanfolyam jun. 2-án reggel kezdődik és jun. 4-én este végződik, tehát teljes három napig tart. Aki a tanfolyamon részt óhajt venni, forduljon vagy az illetékes lelkészi hivatalhoz, s kérje, hogy az egyházközség vagy iskola küldje ki a tanfolyamra, vagy forduljon *Imre Lajos* egyh. ker. belm. előadóhoz (Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia). Jelentkezni május 25-ig lehet, a jelentkezésben közölni kell, hogy szállásra és kosztra az illető tartozásait és hogy ha segélyt kér, mennyivel tud maga hozzájárulni a költségekhez és mennyi segélyt kíván. Minden résztvevőnek hoznia kell teljes Bibliát, Énekeskönyvet, Zengjen hálaéneket, Heidelbergi Kátét, jegyzetnek való papirost és ceruzát. A tanfolyamon előadások lesznek a Biblia, A mi hitünk és a munka módszere címen, ezenkívül minden reggel bibliaórák és este imaórák.

Jelentőiveink eddig a következő helyekről jöttek be: Agyagfalva, Alsócernáton, Bardoc, Bágyon, Belényesújlak, Dés, Dombos, Fintaháza, Gyalu, Kolozsvár, Mezőbergenye, Nagysolyos, Ótorda, Ördögkeresztúr, Szamosújvár, Székelyföldvár, Székelykövesd, Szövérd, Várkudu.

Amely egyháznak a neve nincs ebben a kimutatásban, az még a jelentőivet nem küldte be. Kérjük, hogy ennek mindenki azonnal tegyen eleget.

Nyugtázások: Egrespataki vasárnapi iskola járulékbán 100 leit, székelykocsárdi vasárnapi iskola járulékbán 100 leit, külmisszióra 100 leit küldött. — Beérkezett adomány a vasárnapi iskola központi alapra 250 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

